

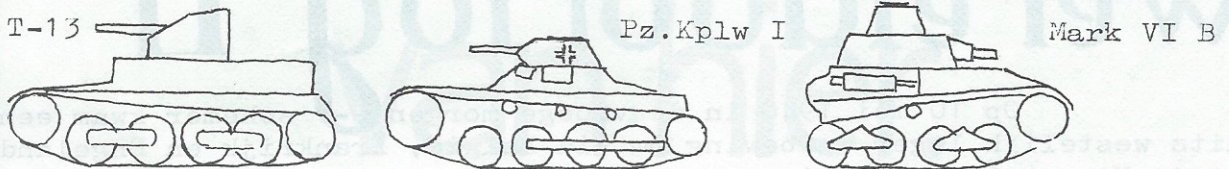

meedogenloze "Luftwaffe".

De Belgische Generale Staf leunde voor de verdedigingsplannen nog dicht bij de Franse strategie aan en huldigde dus ook de stellingsoorlog, gebruik makend van verdedigingspunten op één lijn (bv de K.W.-lijn met bunkers, tussen Antwerpen en Namen) en was dan ook nog van mening dat de eventuele Duitse aanval door Noord-België zou lopen, om met een grote zwaai naar Noord-West-Frankrijk af te buigen, de Ardennen links latend als onmogelijk terrein voor gevechten.

De Belgische verdediging beschikte over drie kapitale steunpunten om een aanvaller af te schrikken, n.l. de bruggen van Vroenhoven en Veldwezél over het Albert-kanaal en het fort Eben Emael, dat als zeer sterk bekend stond.

De Duitsers waren daarvan zo zeer overtuigd dat ze 10 maanden vóór de aanval begonnen aan een gecombineerd wapen om deze drie obstructies uit te schakelen. In 't geheim werd een para-commando van 350 man onder kapitein Koch opgeleid in het bestormen van versterkingen op bestaande modellen. Van het commando werd een peloton opgeleid voor het uitschakelen van de artilleriekoepels en -bunkers op Eben Emael, door middel van een "holle lading". Dit nieuwe wapen-principieel uitgevonden in 1888 door de Amerikaan C.E. Munroe - was een springstoflading, voorzien van een holte tussen springstof en het te treffen voorwerp. Dit ter vergroting van het doordringingsvermo-

gen op één punt, tot staalplaat van 25 cm dik !

Op 10 mei 1940 verschenen om 4.45 u ,geruisloos 9 zweef - vliegtuigen boven het sterk, maar rot bespioneerde, fort Eben Emael, landden probleemloos op het bovenvlak en "spogen" 70 man met 2,5 ton wapens en springstoffen, uit. De infanterie verspreidde naar vooraf bepaalde stellingen, de springstof-pioniers gingen doelbewust naar de artillerie-koepels en -bunkers (zelfs naar 2 nepkoepels) en na 15 minuten was het fort uitgeschakeld. De schokken van de ontploffingen joegen met geweld door de ruimen en gangen van het fort. Er vielen meerdere doden en de 700 man fortbezetting was met ontzetting geslagen. Verwarde hulp van buitenuit faalde en na 36 uren gaf het fort zich over. Er waren 24 Belgische en 6 Duitse gesneuvelden.

Rond de rot bespioneerde bruggen van Vroenhoven en Veldwezél, daalden echte en dummy-parachutisten, zelfs maakten de Duitsers gebruik van in burger geklede soldaten, en ruimden in korte tijd het zaakje op ! De weg door Noord-België was open !

Ook de Luftwaffe was vroeg "wakker" en de Belgische en Noord-Franse vliegvelden werden onder handen genomen. Toen de Duit-vertrokken bleef er niet veel goeds meer over.

Daar de Belgische neutraliteit nu geschonden was - de Duitse ambassadeur kwam in de loop van de morgen bij Spaak van Buitenlandse Zaken om het Duitse optreden te verrechtvaardigen wegens de "dreigende houding van België" - werden de Fransen en de Britten ter hulp geroepen en namen stellingen in, de Britten tussen Leuven en Waver, de Fransen van Waver tot aan de Maginot-linie, Nootd-Oost-Frankrijk. Het 7e Franse leger onder generaal Giraud rukte via West-Vlaanderen (ook langs de kust door Nieuwpoort, Oostende, Heist), Oost-Vlaanderen en Antwerpen door België met het doel het Nederlandse leger bij te staan in de richting Moerdijk en Tilburg. De 14e mei keerde dit leger, vermoeid, ontmoedigd, langs de omgekeerde weg naar Frankrijk terug. Het Ardennenfront van Luik tot voorbij Aarlen, dat zeggend voor het optreden van pantsers als ontoegankelijk bestempeld

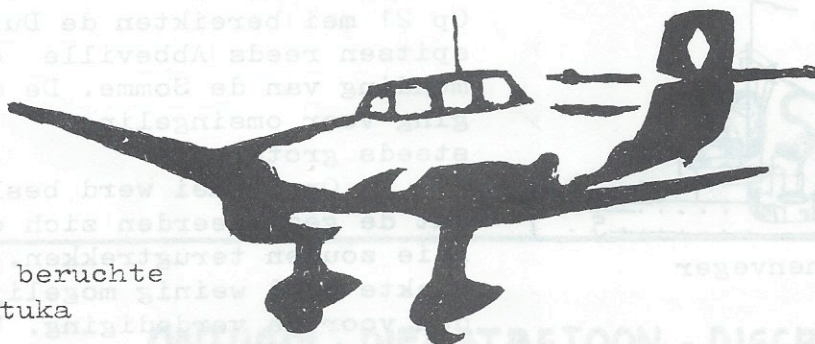
werd, was uiteraard door het Belgisch leger maar dunnetjes bezet. Zelfs met de hulp van de ter ondersteuning toegesnelde Franse eenheden, waaronder ook tanks, kon de vooruitgang van de Duitse pantser-troepen door het rot bespioneerde Ardennenfront zonder noemenswaardige achterstand op het tijdschema uitgevoerd worden.

De Duitse pantser-troepen, superieur geleid door generaals tankspecialisten, geholpen door pioniers met het beste brugslagmateriaal (èn vloten), gesteund door drie gemotoriseerde divisies, waar nodig door de beruchte "Stuka's" het pad "geëffend", kon met meer dan 40.000 voertuigen op 13 mei de Maas overschreden worden. Niet dat de Belgische en Franse troepen "over zich lieten lopen". Niets is minder waar, ze hadden zich verbeten verzet, maar ze waren met te weinig en het front was plots vreemd en overrompend. Hier ontstond door het plan, generaal Manstein, het begrip "Blitzkrieg", Duitse tanks legden zelfs in ondiepe plaatsen van de Ourthe, hele afstanden af. Of ze het wisten dat het veilig was !).

Het instorten van de "Rots in de branding"-Eben Emael en het falen van de ondoordringbare Ardennen, ondermijnde het vertrouwen dat omsloeg in paniek.

Met de Duitse dreiging van een barbaars optreden in de oorlogsjaren 1914-1918 nog in het achterhoofd, begon een triest hoofdstuk uit dit gebeuren, dat bij de capitulatie op 28 mei 1940

nog lang niet ten einde kwam. Weg uit deze gruwel, bleek voor velen de enige uitkomst. Militairen verlieten hun posten, burgers verzamelden enig huisraad,

de beruchte
Stuka

voedsel en bed-

degoed, vulden valiezen, zakken, bonden een en ander in lakens, gooiden het op de rug en begonnen aan een uitzichtloze voettocht. De man met de pet had het 't moeilijkst. Fietsen, poppewagens, kinderwagens, kruiwagens, hondekarren, stootkarren, alles wat kon rijden werd overbelast de weg opgetrokken of geduwd.

De boeren hadden het wat ruimer op met paarden bespannen hoog opgeladen wagens met heel de familie. Autobezitters legden zelfs op het dak kussens en matrassen, als laadplaats en als bescherming tegen vliegtuigaanvallen.

De stroom vluchtelingen groeide met het verstrijken van de dagen. Ouden van dagen en kinderen waren er het slechtst aan toe. De vermoeiheid bij de schrik begonnen hun sporen na te laten op de ongewassen, hongerige gezichten. Bij luchtalarm zocht ieder zoveel mogelijk bescherming tegen de huizen, achter bomen of in grachten.

De "Junkers JU 87" of verkort "Stuka" (Sturzkampfflug - zeug) of duikbommenwerper, herkenbaar aan de lage, geknikte vleugel en het stijve landingsgestel, was de grootste verschrikking. De Luftwaffe gebruikte dit wapen als vliegende artillerie vóór de snel oprukkende pantserspitsen, die de door vluchtelingen verstopte wegen moesten vrij maken. Als ze nagenoeg loodrecht naar beneden doken, gaven ze opzettelijk met een ingebouwde sirène, een steeds hoger gillend zenuwslopend gehuil dat de mensen verschrikt als rede-loze dieren uiteenjoeg. Kort nadat het vliegtuig de bommen gericht had, lieten de piloten ze los, of schoten met hun vleugelkanons, en kort boven de grond kwamen de tuigen terug horizontaal om hun weg

voort te zetten. Het was afschuwelijk, het was de hel !

Op 12 mei droeg koning Leopold III de koördinatie van het leger over aan 'n geallieerd commando onder de Franse generaal Billotte.

De Duitsers namen op 13 mei Sedan en lieten de zo ge- roemde en oninneembare Maginotlinie links liggen en trokken in noordwestelijke richting naar de Noord-Franse kust. Dus niet naar Parijs, zoals algemeen gedacht, maar wèl naar Het Kanaal, om de le- gers te omsingelen.

Het Belgisch leger herpakte zich op 14 mei op de K.W.- lijn met de geallieerden, een bunkerlijn tussen Antwerpen en Namen. Dit herstelde het vertrouwen in eigen kunnen en daar liepen de Duitsers inderdaad een paar keren met hun kop tegen de muur. Doch de pantsers in het zuiden trokken met reuzeschreden naar de kust en Midden-België dreigde afgesneden te worden.

Om die dreiging tegen te gaan werd de terugtocht op 16 mei, achter de Schelde bevolen. De ontgoochelingen de verbittering tastten de weerbaarheid aan. Veel soldaten hadden dit traject zwaarbeladen te voet afgelegd en konden niet meer. Luchtaanvallen lieten de rust en de bevoorrading niet toe.

Op 16 mei dachten de Britten dat de zaak verloren was en werd reeds werk gemaakt voor de terugkeer naar Engeland. Op 17 mei sloten de Fransen hun grens voor vluchtelingen, daar ze hun

troepenbewegingen belemmerden. Op 21 mei bereikten de Duitse spitsen reeds Abbeville op de monding van de Somme. De dreiging voor omsingeling werd steeds groter.

Op 21 mei werd besloten dat de geallieerden zich op de Leie zouden terugtrekken. De vlakte bood weinig mogelijkhe- den voor de verdediging. Velen

waren uitgeput, de bevoorrading in voedsel, munitie en de medische zorgen bleven in gebreke. Het werd een wanhoopssituatie, en menig sol- daat nam de benen. De Britten maakten plannen om terug te trekken.

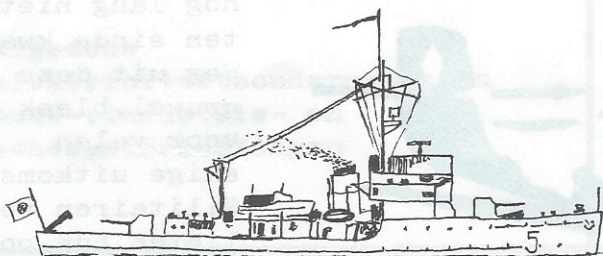
Op 24 mei vielen de Duitsers aan. Er ontstonden gaten in de Belgische verdediging en er werd verbeterd teruggevochten. Haar ar- tillerie maakte veel vijandelijke slachtoffers. De toestand werd ha- chelijk door de aanwezigheid van honderduizenden vluchtelingen - ver- schrikt en in angst voor para'a en de vijfde kolonne - op een kleine Oppervlakte. Te Poperinge alleen waren er 250.000 . Er was gebrek aan zowat alles. Op 25 mei confereerde Koning Leopold II met zijn minis- ters te Wijnendaele, Torhout, en besloot als opperbevelhebber bij zijn soldaten te blijven en dus ook krijgsgevangene zijn.

Op 25 mei overwoog Parijs om met de Duitsers te onder- handelen.

Op 27 mei onderhandelde Koning Leopold II met de Duit- sers om een afschuwelijke ramp te vermijden. Parijs en Londen waren hiervan op de hoogte. De Luftwaffe kwam de infanterie nog een handje toesteken om dit afgepeigerde leger na te trappen met bommen, en leugenactige pamfletten uit te strooien om de soldaten tot overgave aan te zetten !

Op 4 u 's morgens van 28 mei 1940 legde het Belgisch leger onvoorwaardelijk de wapens neer, na een verwarrende en chaoti- sche strijd tegen de overmacht. Onder de bevolking en de militairen heerste er dankbare vreugde.

De Franse en de Britse top hadden gemene commentaar. La- ter werd bekend dat het laster was en dat de Britten er geen graten in vonden om het Belgisch leger op te offeren voor hun vlucht naar Engeland.

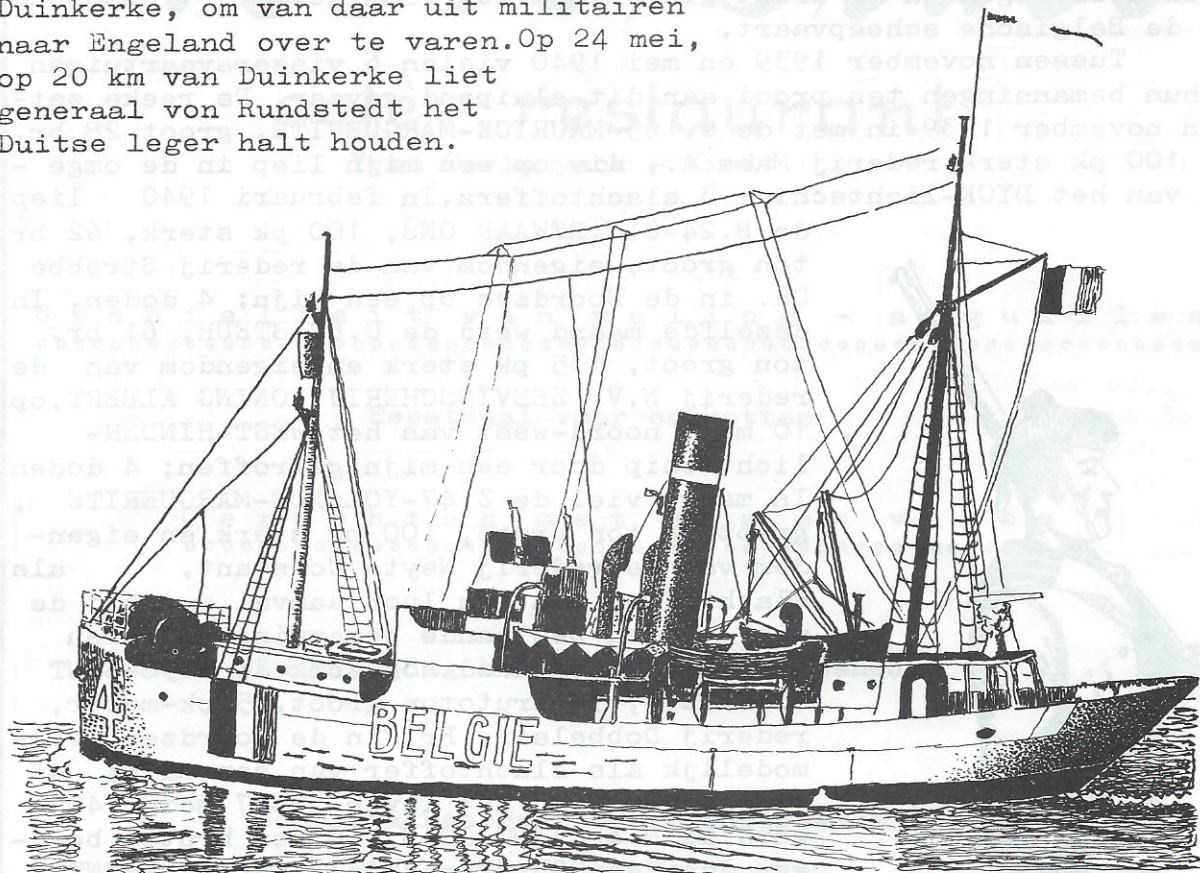

Duitse vloot-mijnenveger

De Noord-Franse bevolking schold de Belgische vluchtelingen voor " sale Boche du Nord", en Zuid-Engelsen sisten naar onze landgenoten " fight for your country".

De Franse en Britse legers moesten nu het gat in de gemeenschappelijke frontlijn stoppen.

Op 26 mei was de "Operation Dynamo" begonnen, zonder dat de Belgische legerleiding dit wist. Daaronder verstonden de Britten en de Fransen dat ze zich vechtend zouden terugtrekken naar de périmeter Duinkerke, om van daar uit militairen naar Engeland over te varen. Op 24 mei, op 20 km van Duinkerke liet generaal von Rundstedt het Duitse leger halt houden.

de A.4 patrouilleboot van het Marinekorps

De Luftwaffe zou de zaak in Duinkerke alleen klaren ! De tegenstand van de RAF was evenwel zò groot dat dat ze het niet aankon en op 26 mei mocht het Duitse leger terug vooruit. Door het verkleinen van de périmeter konden steeds meer en meer Britten en Fransen afgevoerd worden, al boden ze hardnekkig weerstand aan de opdringende Duitsers.

Op 4 juni 1940 bereikten de Duitsers uiteindelijk toch de stranden van Duinkerke en De Panne en nam de evacuatie een einde . De straten van De Panne en Duinkerke stonden vol achtergelaten en gesaboteerd legermateriaal, en ook heel wat gesneuvelden.

Het Belgisch leger telde in de 18-daagse veldtocht een 7500 gesneuvelden, waaronder 2500 soldaten in de laatste 4 dagen en 300 à 350 officieren. Het aantal gekwetsten bedroeg 15.850 man.

De verliezen aan Nederlandse zijde bij hun 4-daagse strijd bedroegen 2.890 gesneuvelden.

250.000 Belgische soldaten trokken in Duitse krijgsgevangenschap, verspreid over geheel Duitsland.

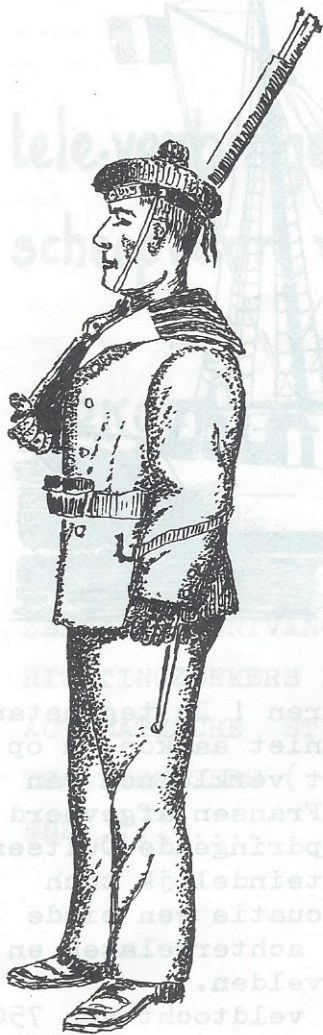

De Belgische kust had ook een vaste verdedigingslijn, bestaande uit 13 tankgeschutskoepels op individuele , in de zeedijk ingewerkte bunkers, tussen Nederland en Nieuwpoort. Deze APX-2 b-torens waren van Franse makelij en uitgerust met een 47 mm antitankkanon en een 13,6 mm Hotchkiss mitrailleur.

Toen de oorlog op 10 mei 1940 uitbrak tussen Duitsland en België, reeds eerder de gevaren van een oorlog, n.l. toen Frankrijk/Engeland op 3 september 1939 Duitsland de oorlog verklaarden bij de aanval op Polen. Zowel de Duitsers als de Britten en de Fransen hadden mijnenvelden in de druk bevaren gebieden en kustwateren vóór de havens in de Noordzee.

De Britten alleen legden reeds 3.600 mijnen en omkaderden daarmee de Belgische wateren. Het is duidelijk dat bij stormweder mijnen lossloegen en op drift gingen, waardoor een gevaar ontstond voor de Belgische scheepvaart.

Tussen november 1939 en mei 1940 vielen 6 vissersvaartuigen met hun bemanningen ten prooi aan dit sluipend gevaar. De reeks zette in november 1939 in met de 0.165-MAURICE-MARGUERITE, groot 28 br. ton, 100 pk sterk, rederij Maes A., die op een mijn liep in de omgeving van het DYCK-lichtschip; 3 slachtoffers. In februari 1940 liep de B.24-O.H.BEWAAR ONS, 100 pk sterk, 62 br. ton groot, eigendom van de rederij Strobbe Ch. in de Noordzee op een mijn; 4 doden. In dezelfde maand werd de 0.67-STEUR, 61 br. ton groot, 135 pk sterk en eigendom van de rederij N.V. ZEEVISSCHERIJ KONING ALBERT, op 10 mijl noord-west van het WEST-HINDER-lichtschip door een mijn getroffen; 4 doden. In maart viel de Z.47-YOLANDE-MARGUERITE, groot 26 ton bruto, 100 pk sterk en eigendom van de rederij Neyts Constant, als slachtoffer van een luchtaanval waarbij de uit 4 leden bestaande bemanning verloren ging. Dezelfde maand nog zonk de H.58-SINT GODELIEVE, 34 brutoton groot, 85 pk-motor, rederij Dobbelaere Fr. in de Noordzee vermoedelijk als slachtoffer van een mijn; 4 mensen verloren het leven. Op 7 mei '40 werd de N.4-SAINT JEAN, 16 ton bruto, bewogen door een 25 pk-machine, aan de KWINTEBANK door een mijn getroffen. De eigenaar was De Potter Louis, en zijn 4-koppige bemanning vond de dood. Een zware tol voor een niet-oorlogvoerend land!

Marinekorps -
1e matroos

Tot in 1926 had België te Brugge, als uitloper van Wereldoorlog I een Korps der Torpedisten en Zeelieden, gestationeerd aan boord van de, door Frankrijk geleende, pantserkruiser "D'ENTRECASTEAUX", dienend als wachtschip-kazerne te Brugge. Daar konden zeelieden, dus ook vissers, hun militaire dienst volbrengen. Toen uit redenen van bezuinigingen dit Korps opgeheven werd in 1926, kreeg de Franse marine de kruiser terug, die later doorverkocht werd aan Polen.

Teneinde de veiligheid van onze scheepvaart en de verdediging van onze kust te verzekeren, dacht men er aan dit korps terug gestalte te geven. Duitsland was in 1934 aan een geheime bewapening toe en eerst in 1938 begon men aan een samenwerking Leger-Marine. Op 1 december 1939 werd een bemanningsdepot opgericht belast met het heruitrusten van een Marinekorps. Opperbevelhebber werd de majoor der artillerie Decarpentrie, oud-officier bij het Korps Torpedisten. 14 officieren en alle zeelieden, vissers inbegrepen, die vroeger ergens hun legerdienst hadden volbracht, werden in het Korps opgenomen.

Er werden 3 eskadrieljes gevormd : de eerste te Oostende, de tweede te Zeebrugge en een derde te Antwerpen.

Het 1e eskadrielje te Oostende kreeg de oude stoomloodsboten nummers 4 , 5 en 6, voortaan onder A.4, A.5 en A.6 geregistreerd. Het waren vaartuigen die in 1917, respectievelijk 1917 en '15 te Selby en Middleborough, Engeland, uit staal werden gebouwd, 50 netto en 330 brutoton groot, bewogen door 600 en 500 pk-triple expansiestoommachines, snelheid 9 mijl. Ze kregen op het achterdek een pantserafweerkanon van 47 mm en op de bovenbrug 2 Maxim-mitrailleurs, als bewapening.

Ze waren belast met het bewaken der territoriale wateren, 2 op zee en 1 in rust te Oostende. Maakten verder nog deel uit van het eskadrielje: het jacht PRINS KAREL (een schenking) en de C.3 , een snelboot voor het doorzoeken van schepen.

Het 2e eskadrielje werd later gevormd.

Het 3e te Antwerpen kreeg het 122 ton metende HAVENPOLITIE III. Voor 10 mei 1940 maakte het Korps in niet altijd ideale omstandigheden 150 zeemijnen onschadelijk.

Toen op 10 mei België in oorlogstoestand raakte, vorderde het Korps meerdere vaartuigen op. Het 1e eskadrielje vorderde de houten motortreilers O.140-JEANNINE-GEORGETTE, 88 br.ton groot, rederij Calcoen; de O.348-JACOB VAN MAERLANT, 91 br.ton groot, rederij Decreton Louis; de O.317-MAURICE-ROGER, groot 91 brutoton, rederij Viaene. De 2 nieuwe, te Southampton gebouwde vedetten, 320 pk sterk, voltooiden het eskadrielje op 10 eenheden.

Het 2e eskadrielje kreeg niet het voorziene, maar moest zich tevreden stellen met 3 gevorderde motortreilers en 2 sleepboten. De houten treilers waren: de 37 br.ton metende Z.8-ANNA-MARGUERITE, rederij Vantorre; de 69 ton bruto grote Z.25-DE RUYTER, rederij Gebr. Demeester; de 61 brutoton metende H.75-GODS GENADE, rederij Cattoor.

De uiteraard stalen sleepboten waren de GRAAF VISART en de BARON DE MAERE. Dit dan voor Zeebrugge.

Het eskadrielje te Antwerpen kreeg op 14 mei de staatschepen BRABO I en de TOLWACHT, de BRABO II en de BRABO III van het tolwezen in de dokken, de TOLWEZEN en vorderden het jacht RESTLESS op, en namen een verlaten jacht in beslag dat in dienst werd gesteld onder de naam DE PRAIRIE .

Op 11 mei kwamen de eerste vluchtelingen te Oostende toe, meestal Limburgers uit de frontlinie. De spionageverhalen groeiden naarmate ze verder werden doorverteld; vermomde parachutisten - hoofdzakelijk pastoors en kloosterzusters - zaaiden paniek ; de onweerstaanbare Duitsers joegen razendsnel door en over alles. De radio, veelal kalmerend halve waarheden uitzendend, werd gretig beluisterd ; luchtalarm - vermeend of echt - joeg de hoofden omhoog. De vluchtelingen werden zoveel mogelijk in de richting van Frankrijk doorgestuurd.

(wordt vervolgd)

Trouwe lezer,

We deden ons best om deze geschiedenis zo waarheidsgetrouw mogelijk op te stellen. De vele documenten die werden geraadpleegd waren ook niet steeds in overeenstemming met elkaar, voornamelijk inzake aantallen. We maken dus geen aanspraak op de absolute waarheid. Daarvoor onze eventuele verontschuldigen .

R. Decler